

‘Taal is de spiegel van de geest’

Lev Vygotsky (onderwijs- en ontwikkelingspsycholoog, 1896-1934)

Taalbeleidsplan Beatrix College
2025-2028

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Noodzaak en aanleiding.....	5
2.1 Motivatie betrokkenen.....	5
3. Voortraject: inventarisatie en analyse.....	7
3.1 Inlezen, bijpraten en bijscholing.....	7
3.2 Wat is er op school al aanwezig?.....	8
3.3 Nulmeting onder docenten: enquête.....	8
3.4 JIJ-toetsen klassen 1, 2 en 3.....	8
4. Visie en speerpunten.....	10
4.1 Speerpunten taalvaardigheid.....	10
4.2 Speerpunt toetsvaardigheid.....	11
5. Doelen en acties.....	12
5.1 Doelstelling A: de taalvaardige leerling.....	13
5.2 Doelstelling B: de taalbewuste vakdocent.....	14
5.3 Doelstelling C: de taalrijke school.....	15
5.4 Doelstelling D: Taal- en toetsvaardigheden in het curriculum.....	16
6. Financiering, facilitering en planning.....	17
6.1 Lesrooster.....	17
7 Literatuurlijst.....	18

1. Inleiding

Taalbeleid kan worden omschreven als de structurele en strategische inzet van een schoolteam om het onderwijs af te stemmen op de taalleerbehoeften van leerlingen, met als doel hun brede ontwikkeling te stimuleren en hun leerprestaties te verbeteren (Bogaerts & Branden, 2011).

De opdracht om een taalbeleidsplan voor het Beatrix College te formuleren heeft de werkgroep in de afgelopen periode uitgevoerd. In dit document presenteren wij onze visie op taalbeleid voor de periode 2025–2028.

Onder taalbeleid wordt het geheel aan maatregelen verstaan dat een school neemt om de taalvaardigheid van leerlingen op een structurele en systematische manier te versterken. Deze maatregelen hebben betrekking op programmering, leermiddelen en didactiek, zowel binnen als buiten de lessen. Kenmerkend is dat het gaat om duurzame veranderingen in het onderwijs, die volgens een vooraf vastgesteld plan worden uitgevoerd.

Dit taalbeleidsplan is bedoeld voor alle medewerkers van het Beatrix College en in het bijzonder voor de docenten. Iedere leraar heeft immers direct of indirect met taal te maken. Met een vakoverstijgend taalbeleid streeft het Beatrix College ernaar taalgericht onderwijs te bieden, wat bijdraagt aan betere schoolprestaties. Taalgericht vakonderwijs is onderwijs waarin naast de vakinhoudelijke doelen ook de benodigde taalvaardigheden expliciet worden benoemd. Vak- en taaldoelen worden gelijktijdig ontwikkeld in contextrijk onderwijs, met veel ruimte voor interactie en met gerichte taalondersteuning (Hajer & Meestringa, 2015).

Taalbeleid is daarmee niet uitsluitend de verantwoordelijkheid van taalspecialisten. Zij kunnen een voortrekkersrol vervullen of specifieke expertise inbrengen, maar uiteindelijk zijn alle medewerkers van school essentieel voor een succesvol taalbeleid (Bogaerts & Branden, 2011). De eindverantwoordelijkheid ligt bij de schoolleiding, die het taalbeleid vaststelt, faciliteert en bewaakt. Docenten en onderwijsondersteunend personeel zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van taalrijk onderwijs in de dagelijkse praktijk.

In dit document wordt beschreven wat er op het gebied van taal van iedere medewerker wordt verwacht binnen de vaklessen. De noodzaak en aanleiding van het taalbeleid komen aan bod in hoofdstuk 2, gevolgd door een beschrijving van het voortraject in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 gaat in op de visie en speerpunten van het taalbeleid op het Beatrix College. In hoofdstuk 5 worden deze vertaald naar concrete doelstellingen en acties en wordt beschreven hoe we als school stapsgewijs verder kunnen groeien naar een omgeving waarin taalrijk onderwijs centraal staat. Het afsluitende hoofdstuk behandelt de praktische en financiële randvoorwaarden.

In dit taalbeleidsplan staat de algemene Nederlandse taalvaardigheid van leerlingen centraal. De moderne vreemde talen sluiten hier waar mogelijk op aan. Hoewel de vaardigheden lezen en schrijven grotendeels overlappen, bepalen de taaldocenten zelf in hoeverre de doeltaal leidend is. Ook leerlingen met een NT2-achtergrond zijn gebaat bij de doestellingen in dit

taalbeleidsplan. Om deze leerlingen nog beter te ondersteunen in hun specifieke behoefte is er ook een NT2-beleidsplan opgesteld.

Bij het opstellen van visiedocumenten bestaat het risico dat deze te abstract worden geformuleerd, waardoor iedereen binnen de school zich hierin zal herkennen, maar waardoor niemand zich uiteindelijk aangesproken voelt. De uitdaging was dan ook om woorden te vinden die raken en aanzetten tot handelen. Dit document laat zien dat wij op het Beatrix College gezamenlijk een duidelijke taalslag te maken hebben. Daarbij staat het ontdekken, beleven en delen van het plezier en de onbegrensde mogelijkheden van taal centraal. Taal is de spiegel van onze geest en fungeert als instrument om onze handelingen te reguleren en de werkelijkheid te ordenen (Vygotsky, 1934/1987)

De werkgroep taalbeleid, april 2026

Eefje Hillemans

Marjolein van Oijen

Colette de Regt

Timo Stabel

Ralph Voesenek

2. Noodzaak en aanleiding

Met regelmaat krijgt de taalvaardigheid van leerlingen in het voortgezet onderwijs ruime aandacht in de media. Krantenkoppen als *'Leesvaardigheid Nederlandse 15-jarigen verder achteruitgegaan'* (NOS, 2023), *'Nog steeds zorgen om basisvaardigheden leerlingen, scholen kunnen meer doen'* (NOS, 2023) en *'Schrijfvaardigheid scholieren staat er slecht voor: 17 procent haalt basisniveau niet'* (De Zwaan, 2025) onderstrepen de urgentie van dit onderwerp.

Om draagvlak voor het taalbeleid te creëren, is het essentieel dat het nut en de noodzaak ervan door alle betrokkenen worden ervaren. De betrokkenen beperken zich niet tot de school (al zijn goede examenresultaten vanzelfsprekend een belangrijk visitekaartje). Ook de docent die het beleid in de praktijk moet brengen; de ouder die thuis aandacht aan taal besteedt en vooral de leerling zelf spelen een cruciale rol. Juist leerlingen zijn zich vaak onvoldoende bewust van het belang van een goede taalvaardigheid, zowel voor hun huidige schoolloopbaan als voor hun toekomstige maatschappelijke en professionele kansen.

2.1 Motivatie betrokkenen

Om alle betrokkenen gemotiveerd te krijgen en te houden, is een duidelijke uiteenzetting van de achtergrond en de te verwachten resultaten van dit beleid essentieel. Twee belangrijke ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag. Ten eerste stemde de Tweede Kamer op 9 december 2025 in met de Wet herziening wettelijke grondslagen kerndoelen (Stichting Leerplanontwikkeling (SLO), 2025). Deze wet breidt de bestaande onderwijswetten uit, waardoor de overheid meer specifieke inhoudelijke eisen aan de kerndoelen kan stellen. De absolute focus ligt hierbij op de basisvaardigheden: lezen, schrijven en rekenen. Het overkoepelende doel dat hieruit volgt, is dat scholen de algehele taalcompetentie van hun leerlingen actief moeten stimuleren (SLO, 2025).

Daarnaast laten diverse onderzoeken zien dat de lees- en schrijfvaardigheid van Nederlandse jongeren daalt. De laatste PISA-resultaten bevestigen dit: het probleem ligt niet bij het technisch lezen, maar bij het tekstbegrip en het leggen van verbanden. Dit niveau is momenteel lager dan we van een hoogopgeleide samenleving mogen verwachten (Meelissen et al., 2023). Ook het Beatrix College volgt deze landelijke trend. Uit de nulmeting van het methode-onafhankelijke leerlingvolgsysteem JIJ in oktober 2025 blijkt dat een groot deel van onze leerlingen (nog) niet op het gewenste taalniveau zit. Leerlingen scoren zelfs in bijna alle leerlagen onder de landelijke benchmark (zie tabel 1, pagina 6). Bovendien geven vakdocenten al tijden signalen af dat de verminderde taalvaardigheid er bij hun vak voor zorgt dat het niveau en de resultaten dalen.

Leerlaag	Ontwikkelscore BC	Ontwikkelscore benchmark
2 TL	55	59
3 TL	56,3	66
2 H	68,3	69
3 H	75,1	77
2 V	80,4	79
3 V	82,6	87

Tabel 1: ontwikkelscores nulmeting JIJ-toetsen oktober '25

3. Voortraject: inventarisatie en analyse

Een taalbeleidsplan ontstaat niet vanzelf. Hieraan gaat een zorgvuldig proces van analyse en afstemming vooraf. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe dit document tot stand is gekomen. De werkgroep taalbeleid is in 2023 bevolgen begonnen met literatuuronderzoek en diverse gesprekken en bijeenkomsten. Er zijn daarnaast enkele onderzoeken en tests uitgevoerd op school om in kaart te brengen hoe taalvaardig onze leerlingen zijn, hoe collega's denken over taal op school en waar we in een taalbeleidsplan onze accenten op kunnen leggen.

3.1 Inlezen, bijpraten en bijscholing

In het begin van dit traject hebben we ons verdiept in diverse vakliteratuur rondom taalbeleid. Daarnaast hebben we collega's bevroegd naar de noodzaak van een taalbeleidsplan. Met hulp van de Talengroep organiseerde de werkgroep in oktober 2024 een schoolbrede studiemiddag die het belang van taal en taalbeleid onderstreepte. Helaas werd het daarna stiller rondom de werkgroep. Door wisselingen in de vakgroep Nederlands moest de werkgroep taalbeleid helaas een flinke pas op de plaats maken.

Vanaf oktober 2025 is de werkgroep weer op volle sterkte. Met nieuwe energie is er weer gestart. In oktober 2025 zijn de JIJ-toetsen in alle onderbouwklassen afgenomen om in kaart te brengen hoe onze leerlingen scoren op het gebied van leesvaardigheid en woordenschat. Daarnaast zijn collega's nogmaals bevroegd naar hun visie op het taalniveau van leerlingen en de noodzaak van goed taalbeleid. Er is ook een training gevolgd over taalbeleid bij de CPS-Academie. Deze training gaf, samen met de inzichten uit de JIJ-toetsen en de input van collega's, nieuwe aanknopingspunten om het taalbeleid op het Beatrix College goed vorm te geven.

Op basis van het voorgaande kunnen enkele conclusies worden geformuleerd. Deze conclusies spelen een rol bij de speerpunten die verderop in dit taalbeleidsplan geformuleerd zijn.

1. Taalbeleid is pas effectief als alle medewerkers erachter staan. Dat kan door veel collega's actief te betrekken bij de totstandkoming van het beleid. Hett is effectief wanneer collega's meedenken, input leveren en zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen.
2. Om taalbeleid op te zetten is een goed beeld van de huidige situatie belangrijk. De nulmeting onder de leerlingen kan plaatsvinden in de vorm van een diagnostische toets.
3. Het is effectief om eerst een paar plannen en projecten op kleine schaal te testen en in te zetten. Mocht dit succesvol blijken, dan zorgt het 'olievlek-effect' voor een positieve 'vibe' in school, waarop je verder kunt bouwen.
4. Er is een verschil tussen taalvaardigheid en toetsvaardigheid van leerlingen. Beide

vaardigheden verdienen de aandacht in een taalbeleidsplan. Een taalvaardige leerling gebruikt taal om in dagelijkse situaties een doel te bereiken. Taalvaardigheid omvat vier onderdelen: mondelinge taalvaardigheid, lezen, schrijven en taalverzorging (zoals vastgesteld in het Referentiekader Taal van SLO). Een toetsvaardige leerling kent de talige strategieën en ‘trucs’ om toetsituaties tot een goed einde te brengen (denk aan het lezen en interpreteren van toets- of examenvragen, het formuleren van toetsantwoorden, het gebruik/herkennen van signaalwoorden, het volgen van stappenplannen voor complexere opdrachten, et cetera).

3.2 Wat is er op school al aanwezig?

Op het Beatrix College bestond de afgelopen jaren al aandacht voor taalvaardigheid. In alle klassen wordt bij het vak Nederlands gestart met 10 minuten lezen. De examenklassen havo en vwo krijgen in de voorbereiding op hun CSE een cursus ‘toetstaaltraining’ aangeboden. Ook andere vakken besteden aandacht aan taal in de les, bijvoorbeeld door het lezen van artikelen of het (aanleren van het) maken van samenvattingen. Deze activiteiten zijn momenteel niet centraal vastgelegd of aangestuurd. Een schoolbreed taalbeleidsplan zal daar verandering in moeten brengen.

3.3 Nulmeting onder docenten: enquête

In februari 2025 hebben we een vragenlijst gestuurd naar het personeel van het Beatrix College. We wilden hiermee een duidelijk beeld schetsen van hoe het personeel het taalniveau van onze leerlingen ervaart en welke inzichten er leven rond taalbeleid. De vragenlijst is ingevuld door 46 medewerkers (7 keer door onderwijsondersteunend personeel en 39 keer door onderwijsgevend personeel). Enkele opvallende resultaten worden hieronder weergegeven.

1. 100% van alle werknemers (dus zowel OP als OOP) geeft aan dat een goede lees- en taalvaardigheid voor leerlingen onontbeerlijk is om een succesvolle onderwijsloopbaan te garanderen.
2. 89,1% van alle werknemers geeft aan zich zorgen te maken over de taalvaardigheid van de leerlingen.
3. 71,7% van alle werknemers ziet het als hun taak om ook bij hun vak (of werksituatie) de leerlingen voldoende taalvaardig te maken in de taal die nodig is om mee te komen.

3.4 JIJ-toetsen klassen 1, 2 en 3

In het najaar van 2025 hebben de leerlingen van de klassen 1 tot en met 3 een diagnostische taaltoets gemaakt (via JIJ). Hiermee werd in kaart gebracht op welk referentieniveau de

leerlingen zitten. We maten de taalvaardigheid van de leerlingen op het gebied van leesvaardigheid en woordenschat. Enkele opvallende resultaten op het gebied van leesvaardigheid worden hieronder weergegeven.

1. 34,6% van de leerlingen uit 2TL zit op het gewenste niveau.
2. 40,6% van de leerlingen uit 3TL zit op het gewenste niveau.
3. 35,2% van de leerlingen uit 3 havo zit op het gewenste niveau.
4. 54,5% van de leerlingen uit 3 vwo zit op het gewenste niveau.

De data van de JIJ-toetsen leveren ook ontwikkelscores van de leerlingen op.

Ontwikkelscores zijn een verfijning van de niveau-uitslag en maken de voortgang binnen een referentieniveau inzichtelijk. De ontwikkelscores worden afgezet op één schaal voor alle niveaus. Zo worden toetsresultaten (van verschillende niveaus) binnen hetzelfde toetskader vergelijkbaar. Wanneer de ontwikkelscores van leerlingen uit klas 2 en 3 worden vergeleken met de landelijke benchmark, zien we dat alleen de leerlingen in klas 2 vwo op voldoende niveau zitten (zie tabel 1 op pagina 6).

4. Visie en speerpunten

In ons schoolplan is te lezen *'dat we streven naar gelijke kansen voor iedereen en dat we leerlingen begeleiden in hun ontwikkeling tot wereldburger. Burgerschap zit in ons onderwijsaanbod en in onze cultuur verweven. Om mee te doen in de maatschappij is het vergroten van taal- en rekenvaardigheid een belangrijk aandachtspunt binnen onze school. Een ambitie die voortvloeit uit het bovenstaande is dat we over vier jaar leerlingen hebben gestimuleerd om hun rekenvaardigheid te vergroten en leerlingen en medewerkers gestimuleerd om hun taalvaardigheid te vergroten.'* Alle docenten spelen hier een belangrijke rol in. Taal is immers dé manier waarop we over onszelf nadenken, ons tot de wereld verhouden en hoe we ons kunnen uiten. 'Taal is de spiegel van de geest' betoogde ontwikkelings- en onderwijspsycholoog Lev Vygotsky jaren geleden al (Vygotsky, 1934/1987). Taal functioneert niet slechts als een communicatiemiddel, maar als een essentieel cognitief gereedschap dat de werkelijkheid structureert, processen reguleert en sociale kennis omzet in individueel begrip. Op het Beatrix College richten we ons op twee vormen van talige vaardigheden. Aan de ene kant stimuleren we de taalvaardigheid van onze leerlingen en aan de andere kant is het voor de school en de leerling ook van belang dat we aandacht besteden aan de toetsvaardigheid.

Om te werken naar een betere taalvaardigheid zijn de onderstaande speerpunten geformuleerd. In het volgende hoofdstuk zullen deze speerpunten vertaald worden naar concrete doelen en acties.

4.1 Speerpunten taalvaardigheid

- A.** De taalvaardige leerling heeft de taalbeheersing en het niveau van taalvaardigheid dat hij nodig heeft om succesvol te zijn in zijn (school)vakken/schoolloopbaan, vervolgopleiding en de maatschappij. We sluiten ons aan bij de landelijke referentieniveaus van Meijerink (2009).
- B.** De taalbewuste vakdocent integreert structureel taalsteun, stimuleert interactie en zorgt voor een contextrijke les. Wij werken toe naar een school waarin taalgericht vakonderwijs de norm is.
- C.** De taalrijke school is een omgeving waarin taal overal aanwezig en ondersteunend is. Door een visueel rijke omgeving en structurele taalbevorderende momenten versterken wij de taalontwikkeling van alle leerlingen.

4.2 Speerpunt toetsvaardigheid

- D.** Iedere leerling ontdekt welke taalvaardigheden en strategieën nodig zijn om een toets of schoolopdracht goed te kunnen maken. Denk hierbij aan het lezen van de toetsvragen, het effectief formuleren van antwoorden of het schrijven van een verslag.

5. Doelen en acties

In dit hoofdstuk worden concrete doelen en bijbehorende acties systematisch uitgewerkt. Per doel wordt inzichtelijk gemaakt wat we willen bereiken, hoe we dat doen, wanneer, door wie en hoe we de kwaliteit borgen. De doelen en acties zijn waar mogelijk SMART geformuleerd.

Gezien de omvang en ambitie van het taalbeleidsplan is gekozen voor een gefaseerde langetermijnaanpak. Het is niet realistisch om alle acties gelijktijdig en volledig te implementeren. Daarom werken we met een cumulatief groeimodel, waarin succesvolle interventies worden voortgezet en verdiept in volgende schooljaren.

We onderscheiden drie ontwikkelfasen:

Fase 1: Fundament en bewustwording (schooljaar 2025-2026):

Het ontwikkelen van een gedeeld begrippenkader, het verbeteren van datagebruik en eerste zichtbare aanpassingen in de lespraktijk.

Fase 2: Verdieping en verbreding (schooljaar 2026-2027):

Structurele toepassing van taalgericht vakonderwijs in alle vakken en aantoonbare groei in leerlingresultaten.

Fase 3: Borging en kwaliteitsverankering (schooljaar 2027-2028):

Taalgericht onderwijs is de norm en structureel verankerd in de schoolcultuur, met aantoonbare verbetering in referentieniveaus.

De voortgang wordt jaarlijks geëvalueerd. Op basis van deze evaluaties wordt dit document bijgesteld. Dit maakt het taalbeleidsplan een dynamisch en ontwikkelingsgericht document. Met dit taalbeleidsplan wordt gericht gewerkt aan duurzame kwaliteitsverbetering van onderwijs en leerlingresultaten. Door middel van een gefaseerde aanpak, systematische monitoring en structurele borging bouwen we aan een school waarin taalgericht onderwijs vanzelfsprekend is.

5.1 Doelstelling A: de taalvaardige leerling

De taalvaardige leerling heeft de taalbeheersing en het niveau van taalvaardigheid dat hij nodig heeft om succesvol te zijn in zijn (school)vakken/schoolloopbaan, vervolgopleiding en de maatschappij. We sluiten ons aan bij de landelijke referentieniveaus van Meijerink (2009).

Doelen	Acties	Wanneer	Wie	Borging
1. Minimaal 85% van de leerlingen behaalt het passende referentieniveau	<ul style="list-style-type: none"> Afname diagnostische toetsen JIJ Analyse van resultaten Bijsturen op basis van opbrengsten 	Twee keer per jaar (een nul- en een eenmeting) in klas 1 en 2	<ul style="list-style-type: none"> De werkgroep taalbeleid (externe) deskundige + taalcoördinator 	<ul style="list-style-type: none"> Jaarlijkse rapportage aan schoolleiding
2. De taalontwikkeling van leerlingen wordt structureel gemonitord	<ul style="list-style-type: none"> Registratie van toetsgegevens JIJ in Magister Periodieke analyse van voortgang 	Minimaal twee keer per jaar	<ul style="list-style-type: none"> Docenten en coaches Taalcoördinator Teamleiders 	<ul style="list-style-type: none"> Vast onderdeel van leerlingbesprekingen Verslaglegging en opvolging acties in Magister
3. Gerichte aanpak voor risicogroepen	<ul style="list-style-type: none"> Signalering van leerlingen onder niveau Inzet interventieprogramma's (minimaal 8 weken) Evaluatie interventie 	<ul style="list-style-type: none"> Start na toetsanalyse Evaluatie na interventie 	<ul style="list-style-type: none"> Taalcoördinator Docenten en coaches 	<ul style="list-style-type: none"> Monitoring per leerling Evaluatie effectiviteit interventies Bijstelling aanpak
4. Docenten zijn op de hoogte van taalniveaus en kunnen hiernaar handelen	<ul style="list-style-type: none"> Publiceren van een overzichtelijk document over taalniveaus Bijeenkomsten voor vakgroepvoorzitters over referentieniveaus Informereren van alle docenten over het traject rondom JIJ-toetsen 	We plannen dit rondom de afname van de Jij-toetsen	<ul style="list-style-type: none"> Werkgroep taalbeleid Vakgroepvoorzitters Docenten 	<ul style="list-style-type: none"> Documentatie beschikbaar op publicatiewebsite

5. Leerlingen nemen actief regie over hun eigen taalontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen formuleren persoonlijke taaldoelen • Leerlingen reflecteren elke periode op hun lees-, schrijf- en toetsvaardigheden 	<ul style="list-style-type: none"> • Minimaal drie keer per schooljaar • Reflectie na toets-momenten 	<ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen • Coaches 	<ul style="list-style-type: none"> • Vast onderdeel van coachgesprekken
---	--	--	---	--

5.2 Doelstelling B: de taalbewuste vakdocent

De taalbewuste vakdocent integreert structureel taalsteun, stimuleert interactie en zorgt voor een contextrijke les. Wij werken toe naar een school waarin taalgericht vakonderwijs de norm is.

Doelen	Acties	Wanneer	Wie	Borging
1. Alle docenten passen aantoonbaar taalgerichte didactiek toe (taalsteun, interactie, context)	<ul style="list-style-type: none"> • Lesobservaties met kijkwijzer taalgericht onderwijs • Feedback op (vak)taalgebruik • Collegiale lesbezoeken 	<ul style="list-style-type: none"> • Minimaal 1x per jaar per docent 	<ul style="list-style-type: none"> • Werkgroep taalbeleid • Docenten 	<ul style="list-style-type: none"> • Taalgericht handelen vast onderdeel van lesobservaties • Vastlegging in gesprekkencyclus
2. Docenten beschikken over de kennis en vaardigheden voor taalgericht vakonderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Organisatie (basis en verdiepende) workshops taalgericht vakonderwijs • Delen van materialen via de publicatiesite • Scholing taalgericht vakonderwijs nieuwe collega's 	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijks (studiedagen / professionalisering) 	<ul style="list-style-type: none"> • De werkgroep taalbeleid • (eventuele) externe partijen 	<ul style="list-style-type: none"> • Opname in professionaliserings-aanbod • Monitoring deelname
3. Alle docenten zijn zich bewust van hun rol als taalmodel binnen hun vak	<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht voor taal in lesobservaties en collegiale consultatie • Beschikbaar stellen van richtlijnen en voorbeelden 	<ul style="list-style-type: none"> • Doorlopend • Jaarlijks (scholing) 	<ul style="list-style-type: none"> • Docenten • Taal-coördinator • Teamleiders 	<ul style="list-style-type: none"> • Opname in observaties en gesprekkencyclus • materialen via publicatiesite

- Reflectie in gesprekkencyclus

4. Taalgericht werken is structureel ingebed in de schoolorganisatie	<ul style="list-style-type: none"> • Collegiale lesbezoeken • Taalgericht in lesobservaties en beoordelings-kaders • Taalbeleid opnemen in schoolplan en jaarplannen 	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijks • Doorlopend 	<ul style="list-style-type: none"> • Taal-coördinator • Leshuisleiding 	<ul style="list-style-type: none"> • Verankering in kwaliteitszorgcyclus • Jaarlijkse evaluatie en bijstelling
--	---	---	--	--

5.3 Doelstelling C: de taalrijke school

De taalrijke school is een omgeving waarin taal overal aanwezig en ondersteunend is. Door een visueel rijke omgeving en structurele taalbevorderende momenten versterken wij de taalontwikkeling van alle leerlingen.

Doelen	Acties	Wanneer	Wie	Borging
1. We creëren een taalrijke schoolomgeving waarin taal zichtbaar en ondersteunend aanwezig is	<ul style="list-style-type: none"> • Integratie van teksten, poëzie en vaktaal in het gebouw • Visualisatie van kernbegrippen per vak 	<ul style="list-style-type: none"> • Gefaseerd (meerjarig traject) 	<ul style="list-style-type: none"> • Werkgroep taalbeleid • Medewerkers techlab • Vakgroepen 	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijkse evaluatie van inrichting en zichtbaarheid van taal • Opname in vakwerkplannen
2. We versterken taalontwikkeling via schoolbrede activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Organiseren van schoolbrede taalactiviteiten (bijv. GBD, leesclubs, debat, schrijfprojecten) 	<ul style="list-style-type: none"> • Minimaal 2-3 keer per jaar 	<ul style="list-style-type: none"> • De werkgroep taalbeleid 	<ul style="list-style-type: none"> • Opname in de jaarplanning • Evaluatie na elke activiteit
3. Taal is structureel zichtbaar in communicatie en schoolcultuur.	<ul style="list-style-type: none"> • Taalbewuste en begrijpelijke communicatie richting ouders en leerlingen 	<ul style="list-style-type: none"> • Doorlopend 	<ul style="list-style-type: none"> • Leshuisleiding 	<ul style="list-style-type: none"> • Controle op taalniveau en toegankelijkheid van communicatie

5.4 Doelstelling D: Taal- en toetsvaardigheden in het curriculum

Iedere leerling ontdekt welke taalvaardigheden en strategieën nodig zijn om een toets of schoolopdracht goed te kunnen maken. Denk hierbij aan het lezen van de toetsvragen, het effectief formuleren van antwoorden of het schrijven van een verslag.

Doelen	Acties	Wanneer	Wie	Borging
1. Leerlingen beheersen effectieve toetsstrategieën voor het voortgezet onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> Instructie tijdens coachuren Oefening in vaklessen Expliciete aandacht voor vraaganalyse 	<ul style="list-style-type: none"> Gefaseerd (meerjarig traject) 	<ul style="list-style-type: none"> Werkgroep taalbeleid Coaches en vakdocenten 	<ul style="list-style-type: none"> Opname in doorlopende leerlijn coaching / toetsvaardigheden Afspraken in vakwerkplannen
2. Leerlingen beheersen effectieve toetsstrategieën voor het vervolgonderwijs	<ul style="list-style-type: none"> Instructie tijdens coachuren Oefening in vaklessen Expliciete aandacht voor het structureren van antwoorden 	<ul style="list-style-type: none"> Gefaseerd (meerjarig traject) 	<ul style="list-style-type: none"> Werkgroep taalbeleid Coaches en vakdocenten 	<ul style="list-style-type: none"> Opname in doorlopende leerlijn coaching / toetsvaardigheden Afspraken in vakwerkplannen
3. Leerlingen voeren opdrachten effectief uit (schriftelijk en mondeling)	<ul style="list-style-type: none"> Gebruik van rubrics Werken met vaste formats 	<ul style="list-style-type: none"> Doorlopend 	<ul style="list-style-type: none"> Werkgroep taalbeleid Vakdocenten 	<ul style="list-style-type: none"> Afspraken over formats in vakgroepen Toepassing in alle relevante opdrachten
4. Leerlingen reflecteren op hun leer- en toetsstrategieën	<ul style="list-style-type: none"> Reflectie na toetsmomenten 	<ul style="list-style-type: none"> Na toetsmomenten 	<ul style="list-style-type: none"> Coaches Vakdocenten 	<ul style="list-style-type: none"> Verslaglegging door leerling in portfolio It's Learning
5. Er is een doorlopende leerlijn toets- en opdrachtvaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> Ontwikkeling en uitvoering van 3 lessen toets- en opdrachtstrategieën per leerjaar Vast gebruik van formats en stappenplannen 	<ul style="list-style-type: none"> Structureel per leerjaar 	<ul style="list-style-type: none"> Werkgroep taalbeleid Vakgroepen 	<ul style="list-style-type: none"> Opname in PTA

6. Financiering, facilitering en planning

Om dit beleid tot stand te laten komen, is er natuurlijk budget nodig. In onderstaand schema zetten we de belangrijkste kostenposten op een rij.

Facilitering werkgroep taalbeleid	300 uur p.j.
Facilitering begeleiding leerlingen	Nader te bepalen op basis van aantal leerlingen
JIJ lvs	17.000 euro p.j.
Externe sprekers/workshopleiders voor studiedagen	?

6.1 Lesrooster

Taalbeleid dient structureel te worden opgenomen in het lesrooster. Belangrijk om mee te nemen voor de planning/roostermakers zijn de volgende activiteiten/bijeenkomsten:

- Een vast overleguur per week voor de werkgroep taalbeleid.
- Een vast overleguur per maand voor de leshuisleiding en de werkgroep taalbeleid.
- Twee lessen per week voor het bijspijkeren van leerlingen. Dit zijn bij voorkeur uren zijn die niet conflicteren met de bestaande roosters van de leerlingen.

7 Literatuurlijst

- Bogaerts, N., & Branden, K. v. d. (2011). *Handboek Taalbeleid Secundair Onderwijs*. Acco.
- De Zwaan, I. (2025, 20 november). *Schrijfvaardigheid scholieren staat er slecht voor: 17 procent haalt basisniveau niet*. De Volkskrant. Verkregen van <https://www.volkskrant.nl/binnenland/schrijfvaardigheid-scholieren-staat-er-slecht-voor-17-procent-haalt-basisniveau-niet>
- Hajer, M., & Meestringa, T. (2015). *Handboek Taalgericht Vakonderwijs*. Coutinho.
- Meelissen, M. R. M., Maassen, N. A. M., Gubbels, J., van Langen, A. M. L., Valk, J., Dood, C., Derks, I., In 't Zandt, M., & Wolbers, M. (2023). *Resultaten PISA-2022 in vogelvlucht (Rapport)*. Universiteit Twente. Verkregen van <https://doi.org/10.3990/1.9789036559461>
- Meijerink, H.P. (2009). *Referentiekader taal en rekenen*. De referentieniveaus. Ministerie van OCW.
- NOS. (2023, 10 mei). *Nog steeds zorgen om basisvaardigheden leerlingen*. *Scholen kunnen meer doen*. Verkregen van https://nos.nl/artikel/2474543-nog-steeds-zorgen-om-basisvaardigheden-leerlingen-scholen-kunnen-meer-doen?utm_source=chatgpt.com
- NOS. (2023, 5 december). *Leesvaardigheid Nederlandse 15-jarigen verder achteruitgegaan*. Verkregen van <https://nos.nl/artikel/2500415-leesvaardigheid-nederlandse-15-jarigen-verder-achteruitgegaan>
- Stichting Leerplanontwikkeling (SLO). (2025). *Definitieve conceptkerndoelen Nederlands en rekenen en wiskunde* (Herziene versie 2025). SLO.
- Stichting Leerplanontwikkeling (SLO). (2025). *Aangenomen! Belangrijke wet voor kerndoelen door de Tweede Kamer. Actualisatie Kerndoelen*. Verkregen van <https://www.actualisatiekerndoelen.nl/updates/aangenomen-belangrijke-wet-voor-kerndoelen-door-de-tweede-kamer>
- Vygotsky, L. S. (1987). *Thinking and speech* (N. Minick, Trans.). In R. W. Rieber & A. S. Carton (Eds.), *The collected works of L. S. Vygotsky* (Vol. 1, pp. 39–285). Plenum Press. (Original work published 1934)

